

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 20 Tachwedd 2024

YN BRESENNOL: Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)
Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd)

Cynghorwyr Non Dafydd, Jeff M Evans, Pip O'Neill, Derek Owen,
Margaret Murley Roberts, Ken Taylor a Sonia Williams

Aelod Portffolio

Cynghorydd Alun Roberts – Aelod Portffolio ar gyfer
Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol

WRTH LAW: Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol,
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro
(ar gyfer eitem 4),
Pennaeth Gwasanaethau Oedolion (ar gyfer eitem 5),
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd (ar gyfer eitem 4),
Pennaeth Gwasanaeth Tai (ar gyfer eitem 3),
Pennaeth Democratiaeth,
Rheolwr Rhaglen Ffyniant Bro (EM) (ar gyfer eitem 4),
Swyddog Sgriwtini (EA),
Swyddog Pwyllgor (MEH),
Cynorthwydd Cefnogi (Gwasanaethau Democratiaidd) (CH).

YMDDIHEURIADAU: Cynghorwyr John Ifan Jones ac Euryrn Morris

Mrs Wenda Owen – Yr Eglwys yng Nghymru;
Mrs Gillian Thompson – Rhiant Lywodraethwr – Ysgolion Cynradd;
Mr John Tierney – Yr Eglwys Gatholig Rufeinig
Rheolwr Sgriwtini (AD).

**HEFYD YN
BRESENNOL:** Ms Daron Owens – Uwch Swyddog Diogelwch Cymunedol ar gyfer
Gwynedd ac Ynys Môn (ar gyfer eitem 3).

Aelodau Portffolio

Cynghorydd Neville Evans – Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth
a Morwrol;
Cynghorydd Gary Pritchard – Arweinydd y Cyngor ac Aelod
Portffolio Datblygu Economaidd;
Cynghorydd Dafydd Roberts – Aelod Portffolio Addysg a'r
Gymraeg;
Cynghorydd Nicola Roberts – Aelod Portffolio Cynllunio, Diogelu a
Newid Hinsawdd;
Cynghorydd Dafydd R Thomas – Aelod Portffolio Prifffyrdd, Eiddo a

Manteisiodd y Cadeirydd ar y cyfle i gydymdeimlo'n ddwys gyda theuluoedd Mr Tony Jones a Mrs Catherine Roberts a fu farw'n ddiweddar ac a oedd wedi bod yn Uwch Swyddogion yn Adran Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Môn.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Dim wedi'u derbyn.

3 ADRODDIAD BLYNYDDOL PARTNERIAETH DIOGELWCH CYMUNEDOL GWYNEDD AC YNYS MÔN - 2023/2024

Cyflwynwyd adroddiad y Dirprwy Brif Weithredwr i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol bod dyletswydd statudol ar yr Awdurdodau Lleol yn unol â Deddf Trosedd ac Anhrefn 1998, a diwygiadau dilynol yn neddf yr Heddlu a Chyfiawnder Troseddol 2002 a 2006, i weithio mewn partneriaeth â'r Heddlu, y Gwasanaethau Iechyd, y Gwasanaeth Prawf a'r Gwasanaeth Tân ag Achub sef y prif awdurdodau sy'n ffurfio'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol. Mae'r adroddiad blynyddol yn gyfle i adolygu'r ystadegau a'r heriau a wynebir, a sicrhau bod gweithio mewn partneriaeth yn hanfodol i ddiogelwch cymunedol.

Dywedodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn mai meysydd cyfrifoldeb gwreiddiol y Bwrdd Partneriaeth Diogelwch Cymunedol oedd Troseddu ac Anhrefn, Camddefnyddio Sylweddau a Lleihau Ail-droseddu. Dywedodd bod cyfrifoldeb ychwanegol wedi'i gynnwys mewn perthynas â Throsedd Difrifol ac Adolygiadau Lladdiadau Domestig sy'n cael eu hadrodd i'r Swyddfa Gartref. Amlygodd nad oes gan y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol gyllidebau penodol ar gyfer prosiectau lleol, a rhaid gwneud cais am grantiau drwy'r Lefel Ranbarthol a Chenedlaethol. Mae blaenoriaethau'r Bwrdd yn seiliedig ar Strategaeth Bwrdd Gogledd Cymru Mwy Diogel, sef: -

- Atal Troseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Mynd i'r afael â Throsedd Dreisgar
- Mynd i'r afael â Throseddau Difrifol a Threfnedig
- Diogelu ac adeiladu cymunedau gwydn a chynnal diogelwch y cyhoedd.

Aeth ymlaen i nodi bod y Bwrdd Partneriaeth yn derbyn data ar lefelau troseddu gan yr Heddlu bob chwarter, a cafodd hyn ei amlygu yn yr adroddiad. Un o dargedau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU yw adeiladu cymunedau gwydn, diogel ac

iach, sy'n cynnwys gwneud gwelliannau penodol i'r amgylchedd adeiledig a chymryd agwedd arloesol at atal troseddau. Mae'r prosiectau dan y cyllid hwn wedi arwain at ddiweddarau a gosod CCTV newydd yng Nghaerdybi a Llangefni, gyda'r nod o wella diogelwch a lleihau trosedd yn y gymuned. Mae £250k wedi'i ddyrannu i Ynys Môn dan y prosiect hwn a bydd yn cael ei gwblhau erbyn diwedd mis Chwefror 2025. Mae gwaith yn parhau mewn perthynas ag Adolygiadau Lladdiadau Domestig, a chynhaliwyd nifer o sesiynau ymwybyddiaeth i rannu arfer da.

Wrth ystyried yr adroddiad, aeth y Pwyllgor ati i drafod y materion canlynol: -

- Gofynnwyd cwestiynau ynghylch i ba raddau mae'r Cynllun Gweithredu ddigon grymus i ddellio ag agweddau ar y meysydd blaenoriaeth er budd cymunedau Ynys Môn. Dywedodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol ei bod yn hyderus bod y Cynllun Gweithredu ddigon grymus gan fod yr holl sefydliadau partner atebol yn gweithio mewn partneriaeth o fewn y Bwrdd Partneriaeth, a bod adnoddau ar gael. Er nad oes grantiau lleol ar gael, mae'n rhaid i'r Bwrdd fanteisio ar unrhyw gyllid sydd ar gael drwy'r Gronfa Strydoedd Saffach a'r Gronfa Ffyniant Gyffredin. Dywedodd y Prif Weithredwr bod cysylltiadau gwaith wedi gwella ymhlith partneriaid y Bwrdd Partneriaeth yn ddiweddar.
- Gofynnwyd am y prosesau sydd ar gael er mwyn delio gydag ymddygiad gwrthgymdeithasol cyson, oherwydd gwelwyd bod cynnydd mewn ymddygiad o'r fath yn enwedig yn ardal Caerdybi, a gydag adroddiadau o ymddygiad gwrthgymdeithasol Tenantiaid Tai Cymdeithasol, gyda'r adroddiad yn amlygu gostyngiad mewn ymddygiad gwrthgymdeithasol. Codwyd pryderon hefyd ynghylch defnydd o gyffuriau anghyfreithlon a digartrefedd. Dywedodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol fod y data o fewn yr adroddiad yn cyfeirio at achosion yr heddlu yr adroddwyd amdanynt. Derbyniodd fod achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol yng Nghaerdybi, ac efallai na chawsant eu hadrodd i'r heddlu. Mae'r Heddlu'n defnyddio Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu (SCCH) i dargedu'r ardaloedd sy'n profi ymddygiad gwrthgymdeithasol cyson i leihau'r troseddau hyn. Dywedodd fod Swyddog Ymddygiad Gwrthgymdeithasol penodol o fewn Heddlu Gogledd Cymru i fynd i'r afael â throseddwyr mynych. Gwneir gwaith partneriaeth sylweddol gyda'r Adran Addysg o fewn y Cyngor, Cyfiawnder Ieuencid a Safonau Masnach. Dywedodd fod Safonau Masnach wedi targedu siop sy'n gwerthu fêps yng Nghaerdybi a oedd yn enghraifft dda o weithio mewn partneriaeth yn yr ardal. Mae'r SCCH a'r Swyddogion Cyswllt Ysgolion wedi bod yn mynychu ysgolion lleol i leihau rhwystrau ac i gysylltu â phlant/pobl ifanc a rhieni. Mae cynllun plismona yng Nghaerdybi ac mae cyllid sylweddol wedi dod i law drwy arian Strydoedd Saffach, y Gronfa Ffyniant Gyffredin a'r Swyddfa Gartref i fynd i'r afael â phroblemau yng Nghaerdybi. Dywedodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol y byddai'n fodlon trefnu cyfarfod rhwng yr Aelod Etholedig dros ardal Caerdybi a'r Heddlu i drafod ymhellach ac i roi sicrwydd ar y gwaith a wnaed mewn ymateb i'r meysydd problemus. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod pwysau ychwanegol ar wasanaethau o fewn yr Awdurdodau Lleol a'r gwaith a wnaed gan y Bwrdd Partneriaeth i ddod â'r holl asiantaethau allweddol at ei gilydd o ran gweithio mewn partneriaeth i fynd i'r afael â'r problemau a wynebier gan gymunedau lleol.

Mewn ymateb i sylwadau a wnaed ynghylch adroddiadau am ymddygiad gwrthgymdeithasol Tenantiaid Tai Cymdeithasol, dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Tai nad yw'r data yn yr adroddiad yn cyd-fynd â data'r Gwasanaethau Tai. Nododd bod dau Uwch Swyddog Ymddygiad Gwrthgymdeithasol yn gweithio o fewn yr adran a rhaid ystyried bod y gyfran uchaf o dai cymdeithasol yn bodoli yn ardal Caerdybi.

Mewn perthynas â Digartrefedd, dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Tai fod nifer y bobl sy'n cysgu ar strydoedd Ynys Môn yn isel yn ôl data'r Adran Tai. Fodd bynnag, efallai bod mwy o bobl yn cysgu ar y stryd nad yw'r gwasanaeth yn ymwybodol ohonynt; mae ap ar gael o'r enw 'street-link' a gall y cyhoedd adrodd unrhyw berson sy'n cysgu ar y strydoedd ac mae'r wybodaeth yn cael ei hanfon ymlaen at y Cyngor ac asiantaethau eraill i'w galluogi i ymweld â'r person i weld a oes angen cymorth a chefnogaeth arnynt. Fodd bynnag, mater i'r unigolyn yw derbyn y cymorth a roddir. Mae perygl i iechyd yno yn enwedig yn ystod tywydd oer ac maent yn agored i brofi trosedd annerbyniol yn eu herbyn tra'n cysgu ar y strydoedd.

Dywedodd y Cynghorydd Pip O'Neill fod 'canolfan ieuencid' yn cael ei ystyried ar hyn o bryd ar gyfer ardal Caerdybi fel bo pobl ifanc dros 13 oed ei fynychu ac yn cael cymryd rhan mewn gweithgareddau yn hytrach nag achosi ymddygiad gwrthgymdeithasol yn y dref, ac i ymwneud yn fwy cadarnhaol o fewn y gymuned.

- Cyfeiriwyd bod cynnydd mewn ymddygiad gwrthgymdeithasol a phroblemau cyffuriau yn ardal Llangefni. Nodwyd bod croeso i osod y camerâu CCTV yn Llangefni ond bod angen cydweithio gyda gwahanol asiantaethau i fynd i'r afael â'r broblem gan fod problemau cyffuriau o fewn amgylchedd eu cartref yn effeithio ar blant ifanc. Ymatebodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol fod cais wedi ei gyflwyno i'r Gronfa Ffyniant Cyfranddaliadau i osod offer teledu cylch cyfyng newydd yn Llangefni a bydd y camerâu hyn yn cael eu cysylltu'n uniongyrchol â'r heddlu. Dywedodd fod cyfarfod aml-asiantaeth i'w drefnu i drafod materion yn Llangefni a bydd diweddariad yn cael ei roi wedi hynny. Mae Llangefni yn rhan o brosiect 'Adfer' sy'n denu cyllid gan y Swyddfa Gartref i fynd i'r afael â phroblemau ymddygiad gwrthgymdeithasol a chymryd cyffuriau. Gwnaed sylwadau bod angen adnoddau ariannol i fynd i'r afael â throseddau gyda Swyddogion Heddlu ychwanegol a chamerâu cylch cyfyng ym mhob ardal o'r cymunedau.
- Dywedwyd bod cynnydd mewn troseddau casineb, yn enwedig troseddau casineb crefyddol ar Ynys Môn, na chyfeirir atynt yn yr adroddiad. Dywedodd Cadeirydd y Pwyllgor Ymgynghorol Sefydlog (SAC) ei bod wedi gwahodd cynrychiolydd o'r Heddlu i fynychu cyfarfod nesaf yr ACA. Ymatebodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol y byddai'n trafod y mater o drosedd casineb gyda'r Heddlu ac y byddai'n diweddarau'r Aelodau wedi hynny.
- Cyfeiriwyd at y cynnydd mewn achosion o hunanladdiad. Ymatebodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol drwy ddweud bod Gweithgor Rhanbarthol yn ei le sy'n cael ei yrru gan y Cydlynwyr Hunan-niwed a Hunanladdiad fel rhan o'r Bwrdd Iechyd, a rhoddodd sicrwydd i'r Pwyllgor y byddai'n codi'r pryderon hyn o fewn y Gweithgor Rhanbarthol. Dywedodd y Prif Weithredwr y gallai'r Pwyllgor ofyn i'r Pwyllgor Gwaith ofyn am ddiweddariad

gan y Grŵp Rhanbarthol, dan arweiniad y Bwrdd Iechyd ar y gwaith a'r trafodaethau ynghylch atal hunanladdiadau.

- Cyfeiriwyd bod yr adroddiad yn cyfeirio at y gostyngiad mewn troseddau rhyw, ond ystyriwyd efallai nad yw rhai o'r troseddau hyn yn cael eu hadrodd a bod llawer mwy o achosion na'r rheiny sy'n cael eu hadrodd i'r heddlu.
- Cyfeiriwyd hefyd fod cynnydd mewn troseddau cerbydau ar Ynys Môn sy'n peri pryder.
- Cyfeiriwyd hefyd at 'droseddau sifil' gyda phobl yn mynd i mewn i gartref pobl ac yn tynnu lluniau o eiddo pobl a'u postio ar-lein. Ymatebodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol y byddai'n codi mater 'trosedd sifil' o fewn y Bwrdd Partneriaeth yn ei gyfarfod nesaf.
- Cyfeiriwyd nad oedd ystadegau ar faterion trosedd o fewn ardaloedd gwledig o fewn yr adroddiad. Nodwyd bod angen camerâu teledu cylch cyfyng symudol i fynd i'r afael â materion ymddygiad gwrthgymdeithasol o fewn cymunedau gwledig Ynys Môn.
- Codwyd cwestiynau ynghylch cywirdeb y data o ran ddwyn o siopau yn yr adroddiad a pham nad yw siopau'n adrodd am ddigwyddiadau i'r Heddlu. Ymatebodd yr Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol er ei bod yn derbyn bod cynnydd mewn digwyddiadau o ddwyn o siopau nad ydynt yn cael eu hadrodd i'r Heddlu, nododd mai'r data sydd wedi'i gynnwys yn yr adroddiad yw'r digwyddiadau yr adroddwyd amdanynt. Dywedodd fod cynnydd wedi bod mewn achosion o ddwyn o siopau yng Nghaergybi yn ddiweddar oherwydd newid perchnogaeth a bod Polisiâu Cenedlaethol yn cael eu dilyn o fewn y siop hon. Mae'r Heddlu lleol yng Nghaergybi hefyd wedi bod yn gweithio gyda'r siop hon i ddatblygu strategaeth i fynd i'r afael ag achosion o ddwyn o siopau.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol y byddai'n gwerthfawrogi pe byddai data cymharol gyda Gwynedd yn cael ei gynnwys yn yr Adroddiad Blynyddol nesaf.

Sicrhodd Dirprwy Brif Weithredwr y Pwyllgor y byddai ef, fel Cadeirydd blaenorol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Môn, yn codi pryderon gan y Pwyllgor hwn yng nghyfarfod nesaf Bwrdd y Partneriaeth.

PENDERFYNWYD:-

- **nodi cynnwys yr adroddiad a'r dogfennau atodol a chefnogi blaenoriaethau a chyfeiriad gwaith Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Môn i'r dyfodol;**
- **gofyn i'r Pwyllgor Gwaith ofyn am ddiweddariad gan y Grŵp Rhanbarthol, a arweinir gan y Bwrdd Iechyd, ar y gwaith a'r trafodaethau ynghylch atal hunanladdiadau.**

CAMAU: Fel y nodwyd uchod.

4 RHAGLEN FFYNIANT BRO YNYS MÔN – MESUR CYNNYDD

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd yr Arweinydd a'r Aelod Portffolio dros Ddatblygu Economaidd fod Llywodraeth newydd y DU wedi dewis cael gwared ar y term 'Levelling Up' gyda'r holl gyllid bellach yn cael ei hyrwyddo fel 'Ariennir gan Lywodraeth y DU'. Dywedodd fod yr adroddiad yn canolbwyntio ar y rhaglen a ariennir gan Lywodraeth y DU sy'n cael ei darparu gan Esgobaeth Bangor yn Eglwys Sant Cybi yng Nghaergybi. Cyfeiriodd ymhellach at agoriad llwyddiannus y ciosgau sydd wedi'u hadnewyddu ar Draeth Newry, Caergybi gyda phedwar busnes yn gweithredu o'r ciosgau hyn.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion a ganlyn:-

- Gofynnwyd a all y rhaglen Ffyniant Bro effeithio ar economi Ynys Môn a chymunedau lleol. Ymatebodd Rheolwr y Rhaglen ei bod yn gynamserol ystyried effaith y newid mewn llywodraeth ar hyn o bryd. Nododd fod y gwaith o adnewyddu'r ciosgau ar Draeth Newry, Caergybi wedi agor gyda 4½ swydd wedi'u creu a 7 swydd adeiladu wedi'u caniatáu yn ystod y gwaith adnewyddu ar y ciosgau. Prynwyd deunyddiau adeiladu hefyd yn bennaf gan fasnachwyr adeiladu lleol.
- Codwyd cwestiynau ynghylch y mesurau sydd mewn lle ar hyn o bryd i hyrwyddo a chynyddu ymwybyddiaeth o'r gwaith partneriaeth lleol effeithiol y tu ôl i'r rhaglen. Dywedodd y Rheolwr Rhaglen bod ymgysylltu â'r gymuned yn hollbwysig er mwyn rhoi gwybod i breswylwyr Caergybi am y gwaith a wneir yn yr ardal. Nododd ymhellach fod cwmni cysylltiadau cyhoeddus, Ateb Cyntaf Cyf, wedi'i benodi i hyrwyddo'r rhaglen a chodi ymwybyddiaeth o gerrig milltir allweddol. Mae'r Tîm Cyflawni Rhaglen yn gweithio'n agos gyda phob un o'r Partneriaid Darparu i ddatblygu eu prosiectau a chynullir cyfarfod misol i fonitro materion a risgiau allweddol. Roedd o'r farn bod gweithio ar y cyd â'r Partneriaid Darparu wedi gosod sylfaen ar gyfer prosiectau ynys gyfan.
- Gofynnwyd i ba raddau y mae'r newid diweddar yn Llywodraeth y DU yn effeithio ar y Rhaglen bresennol a'r rhagolygon ar gyfer cyllid/rhaglenni yn y dyfodol mewn cymunedau lleol eraill. Dywedodd y Rheolwr Rhaglen nad oes unrhyw newid i'r Rhaglen oherwydd y newid diweddar yn y llywodraeth gyda dim ond enw'r rhaglen wedi'i newid i 'Ariennir gan Lywodraeth y DU'. Nododd fod prosiectau Arfor a'r Gronfa Ffyniant Gyffredin yn dal i fynd rhagddynt, fodd bynnag, y tu hwnt i 2026 mae'n ansicr a fydd cyllid ar gael tuag at y prosiectau hyn. Dywedodd y Prif Weithredwr fod cyllid ychwanegol am flwyddyn ychwanegol yn cael ei gyhoeddi yn y Gyllideb ym mis Hydref. Fodd bynnag, disgwylir i weld pa drefniadau ariannu fydd yn eu lle wedi hynny tuag at raglen o'r fath a'r gobaith yw y bydd cyllid yn cael ei ddyfarnu'n uniongyrchol i'r Cyngor i benderfynu sut i'w wario.
- Dywedwyd bod nifer o brosiectau wedi gorfod cael eu hail-dendro gan fod y costau tendro yn llawer uwch na'r gyllideb oedd ar gael. Codwyd cwestiynau ynghylch y risgiau na fydd modd cyflawni'r prosiectau. Ymatebodd Rheolwr y Rhaglen fod cyllid a'r amserlen gyflawni a bennwyd gan Lywodraeth y DU yn ffactor risg wrth gyflawni'r prosiectau hyn. Fodd bynnag, mae'r Swyddogion yn hyderus y gellir cyflawni'r prosiectau presennol ac mae'r sefydliadau partner hefyd wedi bod yn mynd ati i sicrhau cyllid grant ar gyfer eu prosiectau. Dywedodd y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd fod y Tîm Ffyniant Bro wedi ymgysylltu'n barhaus â'r sefydliadau partner i sicrhau bod cwmpasau

rhai prosiectau'n cael eu haddasu i sicrhau eu bod yn fforddiadwy ac yn gyraeddadwy.

- Gofynnwyd a fydd cyllid ar gael i gymunedau gwledig allu cyflwyno prosiectau o fewn y cynllun 'Ariennir gan Lywodraeth y DU'. Ymatebodd y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ei fod yn ansicr, ar hyn o bryd, ynghylch y cyllid grant a fydd ar gael. Defnyddir y cyllid Ffyniant Gyffredin i dalu am brosiectau mewn ardaloedd gwledig y gellir mynd i'r afael â hwy yn y tymor byr tra'n aros a fydd cyllid pellach ar gael i fynd i'r afael ag anghenion ardaloedd gwledig.
- Cyfeiriwyd bod yr adroddiad yn amlygu mai un o amcanion strategol prosiect Sant Cybi yw sefydlu caffï menter gymdeithasol a chyfleusterau banc bwyd. Codwyd cwestiynau ynghylch i ba raddau y bydd y banc bwyd arfaethedig yn gweithredu mewn partneriaeth â Banc Bwyd presennol Ynys Môn yng Nghaergybi neu a fydd hon yn fenter annibynnol newydd. Dywedodd y Rheolwr Rhaglen bod ansicrwydd ar hyn o bryd ynghylch pwy fydd yn darparu'r caffï menter gymdeithasol a'r cyfleusterau banc bwyd gan fod Esgobaeth Bangor wedi penodi Rheithor newydd ar Eglwys Sant Cybi yn ddiweddar.

PENDERFYNWYD:-

- **Nodi'r cynnydd o ran darparu Rhaglen Caergybi a ariennir gan Lywodraeth y DU;**
- **Nodi gweithrediad y Rhaglen Caergybi a ariennir gan Lywodraeth y DU yn unol â chanllawiau Llywodraeth y DU;**
- **Cydnabod rôl barhaus y Cyngor wrth gefnogi Partneriaid Cyflawni'r Rhaglen.**

CAMAU: Fel y nodwyd uchod.

5 CYNLLUN STRATEGOL MODERNEIDDIO'R GWASANAETHAU OEDOLION

Cyflwynwyd adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol fod yr Adran Gwasanaethau Cymdeithasol yn parhau i wynebu heriau sylweddol, gyda'r galw'n cynyddu ac adnoddau'n lleihau. Mae Cynllun y Cyngor yn cadarnhau'r ymrwymiad i ofal cymdeithasol a llesiant, ac mae'n amserol cydnabod sut i foderneiddio'r gwasanaeth i gyflawni dyletswyddau'r Cyngor yn effeithiol ac effeithlon. Nod y Cynllun Strategol yw cadarnhau'r llwybr tuag at ddatblygu elfennau o'r gwasanaeth a sicrhau eu bod yn briodol a fforddiadwy i'r dyfodol, tra'n parhau i ddod yn Ynys Oed Gyfeillgar. Wrth i'r pwysau a'r galw barhau i gynyddu, a phoblogaeth yr Ynys heneiddio ynghyd â phobl ag anableddau dysgu a chorfforol, rhaid ystyried sut y gall yr Awdurdod foderneiddio'r gwasanaethau a ddarperir. Tra bod Strategaeth Moderneiddio'r Gwasanaethau Oedolion yn heriol bydd angen gweithio gyda phartneriaid allweddol, y Bwrdd Iechyd, y trydydd sector a sefydliadau eraill i wireddu'r weledigaeth o fewn y Strategaeth er budd trigolion yr Ynys.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion a ganlyn:-

- Gofynnwyd cwestiynau ynghylch i ba raddau all y Gwasanaeth gyflawni'r holl amcanion o fewn y Strategaeth a beth yw'r risgiau a'r rhwystrau ariannol i'r Gwasanaeth. Ymatebodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol bod rhaid cydnabod nad y genhedlaeth hŷn sydd angen y gwasanaethau a ddarperir yn unig, ond bod pobl ifanc hefyd angen gwasanaethau'r Adran Gwasanaethau Cymdeithasol ac mae'n rhan sylweddol o'r galw am y gwasanaethau, a bydd bodloni'r angen yn heriol. Dywedodd y bydd angen ystyried opsiynau i ddarparu'r gwasanaeth am gost is i'r Cyngor gan nad yw'r cyllid yn cynyddu er bod y galw am y gwasanaeth yn cynyddu. Bydd gweithio mewn partneriaeth â'r trydydd sector a sefydliadau eraill yn hollbwysig i lwyddiant y Cynllun Moderneiddio Gwasanaethau Oedolion.
- Gofynnwyd, oherwydd cynnydd yn y galw am y gwasanaethau a ddarperir gan yr Adran Gwasanaethau Cymdeithasol, pa sicrwydd all y Gwasanaeth ei ddarparu bod cyllid cyfalaf digonol ar gael i fodloni'r galw a sut y bydd y Gwasanaeth yn denu grantiau a chefnogaeth ariannol allanol. Dywedodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol er y derbynnir bod Gwasanaethau Oedolion yn gorwario bod yn rhaid mynd i'r afael â'r galw am y gwasanaethau. Nododd y bydd angen addasu'r gwasanaeth i sicrhau gwell gwasanaeth drwy weithio mewn partneriaeth â'r trydydd sector a sefydliadau eraill.
- Cyfeiriwyd ei bod yn her cael llety ar gyfer cwpl pan fyddant yn wynebu gorfod cael gofal o fewn cartref preswyl. Derbyniodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol fod her o ran llety i cyplau o fewn sector cartrefi preswyl oherwydd costau sy'n gysylltiedig â'r galw am ystafell ddwbl o'r fath o fewn y cartref preswyl. Dywedodd y Prif Weithredwr, tra bod y cydweithio rhwng y Gwasanaeth Tai a'r Adran Gwasanaethau Cymdeithasol yn dda, bod angen gwneud rhagor o waith i gryfhau tai fforddiadwy a thai cymdeithasol i fynd i'r afael ag anghenion y boblogaeth sy'n heneiddio. Nododd fod angen i'r ddwy Lywodraeth fynd i'r afael â'r system lechyd a Gofal Cymdeithasol. Codwyd cwestiynau pellach ynghylch pryd y bydd awdurdodau lleol yn cael eu hariannu'n deg i fynd i'r afael â phoblogaeth yr Ynys sy'n heneiddio. Dywedodd y Prif Weithredwr fod y fethodoleg o fewn setliad Llywodraeth Cymru yn nodi'r boblogaeth sy'n heneiddio yn hytrach na phoblogaeth sy'n tyfu ar Ynys Môn. Nododd i'r mater gael ei godi gyda'r Comisiynydd Pobl Hŷn pan ymwelodd ag Ynys Môn yn ddiweddar ac mae angen addasu'r fformiwla ariannu gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r mater hwn.
- Gofynnwyd a oes gan y sector gofal preifat ddigon o staff. Dywedodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol fod heriau staffio tebyg yn y sector preifat a chyhoeddus. Nododd bod newid wedi bod gyda mwy o bobl yn dymuno gweithio o fewn maen gofal gan eu bod yn gweld y Gwasanaeth Gofal fel rhagolygon gyrfa. Mae'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda Choleg Menai lle mae cwrs Gofal Arbennig ar gael i fyfyrwyr; darperir profiad gwaith o fewn Cartrefi Gofal yr Awdurdod i'r myfyrwyr hyn
- Cyfeiriwyd bod y Cynllun Strategol yn sôn am godi ymwybyddiaeth o fentrau oed-gyfeillgar trwy bartneriaethau gyda mentrau cymdeithasol a busnesau lleol. Codwyd cwestiynau ynghylch pa drefniadau sydd ar waith i alluogi'r gwaith partneriaeth hwn i lwyddo er budd cymunedau'r Ynys. Dywedodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol fod y fenter oed-gyfeillgar yn cael ei hariannu gan grant. Mae gwaith wedi'i wneud gyda chaffis a gyrwyr tacsis/bws i hyrwyddo'r fenter oed-gyfeillgar. Dywedodd fod gwaith yn cael ei wneud gyda'r

cyfleusterau Dementia a ddarperir ar yr Ynys mewn partneriaeth â'r trydydd sector.

- Cyfeiriwyd bod y Cynllun Strategol yn trafod yr angen i ddod o hyd i gyfleusterau addas ar gyfer ail-leoli'r gwasanaeth seibiant i unigolion ag anableddau dysgu. Codwyd cwestiynau ynghylch pa heriau allweddol y mae'r Cyngor yn eu hwynebu wrth geisio gwireddu'r amcan hwn a pha strategaeth y bydd y Gwasanaeth yn ei defnyddio i fynd i'r afael â'r heriau hyn a'u goresgyn gan fod yn rhaid i bobl ag anableddau dysgu gael eu lletya mewn Siroedd eraill i dderbyn gofal seibiant. Dywedodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol ei fod yn cydnabod bod diffyg cyfleusterau ar yr Ynys i gynnig gofal seibiant a byw â chymorth i bobl ag anableddau dysgu. Nododd y ceisir arian cyfalaf i alluogi'r Awdurdod i brynu eiddo preifat i gynnig cyfleusterau i bobl ag anableddau dysgu. Dywedodd ymhellach fod menter i brynu eiddo ar gyfer gofal seibiant ar yr Ynys.

PENDERFYNWYD argymhell i'r Pwyllgor Gwaith fod 'Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaethau Oedolion 2024-2029' yn cael ei fabwysiadu.

6 BLAEN RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR AR GYFER 2024/2025

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgriwtini i'w ystyried, yn nodi Blaen Rhaglen Waith ddangosol y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2024/2025.

PENDERFYNWYD:-

- **Cytuno ar fersiwn gyfredol y blaen rhaglen waith ar gyfer 2024/2025;**
- **Nodi'r cynnydd hyd yn hyn o ran gweithredu'r blaen rhaglen waith.**

Daeth y cyfarfod i ben am 4.00 pm

**CYNGHORYDD DYLAN REES
CADEIRYDD**